

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2014/1

Karar Sayısı : 2014/20

Karar Günü : 11.2.2014

R.G. Tarih-Sayı : Tebliğ edildi

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Diyarbakır 3. İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 31.5.2006 günlü, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 34. maddesinin birinci fıkrasının, 17.4.2008 günlü, 5754 sayılı Kanun'un 21. maddesiyle değiştirilen (b) bendinde yer alan “*her birine %25'i*” ibaresinin Anayasa'nın 10. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Sigortalının ölümü üzerine, evlilik dışı olan çocuklarına, resmi nikâhlı eşinden olan çocuklarına göre iki kat aylık bağlanması nedeniyle ortaya çıkan eşitsizliğin düzeltilmesi talebiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZ KONUSU YASA KURALI

5510 sayılı Kanun'un itiraz konusu kuralı da içeren 34. maddesi şöyledir:

“Madde 34- Ölen sigortalının 33 üncü madde hükümlerine göre hesaplanacak aylığının;

a) Dul eşine % 50'si; aylık bağlanmış çocuğu bulunmayan dul eşine ise bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması halinde % 75'i,

b) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklardan;

1) 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmayanların veya,

2) Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında yitirip malûl olduğu anlaşılanların veya,

3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kızlarının,

her birine % 25'i,

c) (b) bendinde belirtilen çocuklardan sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan veya sonradan bu duruma düşenlerle, ana ve babaları arasında evlilik bağı bulunmayan veya sigortalının ölümü tarihinde evlilik bağı bulunmakla beraber ana veya babaları sonradan evlenenler ile kendisinden başka aylık alan hak sahibi bulunmayanların her birine % 50'si,

d) Hak sahibi eş ve çocuklardan artan hisse bulunması halinde her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması şartıyla ana ve babaya toplam % 25'i oranında; ana ve babanın 65 yaşın üstünde olması halinde ise artan hisseye bakılmaksızın yukarıdaki şartlarla toplam % 25'i, oranında aylık bağlanır.

Sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya soy bağı düzeltilmiş veya babalığı hükme bağlanmış çocukları ile sigortalının ölümünden sonra doğan çocukları, bağlanacak aylıktan yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanır.

Hak sahiplerine bağlanacak aylıkların toplamı sigortalıya ait aylığın tutarını geçemez. Bu sınırın aşılmasında için gerekirse hak sahiplerinin aylıklarından orantılı olarak indirimler yapılır.”

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, Raportör Yunus Emre YILMAZOĞLU tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. maddesi ile 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu davada uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, ilgili kural ya da kuralların iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak, bu hükümler uyarınca, bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için, yöntemince açılmış, mahkemenin görevine giren bakmakta olduğu bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın da bu davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

Başvuru kararında, 5510 sayılı Kanun'un 34. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “her birine %25'i” ibaresinin iptali istenilmiştir.

İtiraz başvurusunun ve eklerinin incelenmesinden, davacıların babasının 23.6.2004 tarihinde ölmesi üzerine o tarihte yürürlükte olan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 68. maddesi uyarınca davacılara ölüm sigortasından aylık bağlandığı ve hâlen ödenmeye devam edildiği anlaşılmaktadır.

2008 yılı Ekim ayı başında yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun'un 106. maddesinin birinci fıkrasıyla, mülga 506 sayılı Kanun'un 142., 143., ek 36., geçici 20., geçici 81. ve geçici 87. maddeleri hariç diğer maddeleri yürürlükten kaldırılmış, geçici 1. maddesinin ikinci

fıkrasında da mülga 506 sayılı Kanun'a göre bağlanan veya hak kazanılan aylık, gelir ve diğer ödeneklerin verilmesine devam edileceği ve bu gelir ve aylıkların durum değişikliği nedeniyle artırılması, azaltılması, kesilmesi veya yeniden bağlanması bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan ilgili hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir.

Bu durumda, mülga 506 sayılı Kanun'un 68. maddesi uyarınca 2004 yılında aylık bağlanan davacılar tarafından, eksik ödenen aylıklarının bağlandığı tarihten itibaren düzeltilmesi istemiyle açılan davanın, 5510 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesi hükmü gereğince mülga 506 sayılı Kanun'un 68. maddesinin esas alınarak çözümlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, 5510 sayılı Kanun'un itiraza konu ibaresi, davada uygulanacak kural niteliğinde değildir.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu ibarenin, itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu ibareye ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

IV- SONUÇ

31.5.2006 günlü, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 34. maddesinin birinci fıkrasının, 17.4.2008 günlü, 5754 sayılı Kanun'un 21. maddesiyle değiştirilen (b) bendinde yer alan “*her birine %25'i*” ibaresinin, itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu ibareye ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 11.2.2014 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Serruh KALELİ

Alparslan ALTAN

Üye

Üye

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Zehra Ayla PERKTAŞ

Esas Sayısı : 2014/1
Karar Sayısı : 2014/20

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M. Emin KUZ